

בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת חוקת - ו' בתמוז התש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בקול נאמן:
079-9-367-367
או בלק בית נאמן:
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

- א. אסור לזלזל בסכנת ה"קורונה". ב. האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה. ג. רבנו תם השתדל מאד לקיים דברי הקדמונים. ד. תפלין דר"ת. ה. שו"ת מן השמים. ו. איך יתכן מחלוקת בין הקב"ה לבין מתיבתא דרקייעא. ז. ספיקא דאורייתא לחומרא. ח. "מבצע אנטבה". ט. "מה מצאו בי אבותיכם עול כי רחקו מעלי". י. אין להיכנס לבית הכנסת ללא מסכה.

המזלזל בסכנה עושה נגד עצמו ונגד אחרים ונגד הקב"ה

א. שבוע טוב ומבורך¹. אנחנו צריכים לעורר על המחלה רח"ל של הקורונה. יש אנשים חשבו מה זה קורונה? הכל טוב, חשבו שזה איזה וירוס קטן כמו שפעת. זה שפעת זה? אוי ואבוי. הקורונה הזאת מתפשטת בעולם כולו. לא יודעים מאיפה זה בא. מסין, מעטלף, מאבר מן החי, לא יודעים, זו גזירה. גזירה על כדור הארץ שאין מקום כמעט שאין בו קורונה. ויש מקומות כאלה שהמצב שם רחמנא לילצן, מספר הנספים בעולם כולו קרוב לחצי מיליון (אינני יודע אם עבר את זה, או לא הגיע לזה), זה נורא ואיום, ואנשים מזלזלים בזה. אסור לזלזל בדבר הזה, במיוחד במקומות של שומרי תורה ומצוות. למה? יגידו אתה רואה, מה הועיל להם התורה והמצוות שלהם? וחוף מזה, הם עושים עבירה גם נגד עצמם וגם נגד אחרים וגם נגד הקב"ה, כי הוא ציוה אותנו "ושמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד' ט"ו). אדם שעושה דבר כזה לא יחשוב שזה עבירה של הנזק בלבד, אלא זה גם חילול ה', הרמב"ם כותב ארבעה סוגי עבירות בהלכות תשובה (פ"א ה"ד), יש עבירות שמתכפרים כשחוזר בתשובה וזהו, יש עבירות שצריך ייסורים, יש עבירות שצריך יום הכיפורים, ויש עבירות שאינם מתכפרים עד יום המיתה, שנאמר: "ונגלה באזני ה' צבאות אם יכופר העוון הזה לכם עד ימותו"² וזה חילול ה'. חילול ה' שיגידו הנה בבני ברק מספר החולים ח"ו עלה למעלה, וגם באלעד עלה למעלה.

סגר של אהבה

ב. יש שאלות של שטות לאנשים שלנו, אומרים מדוע לא עשו סגר בעיר

- חזק וברוך (לר' כפיר פרטוש ואחיו יהונתן על הפיוט 'דרור יקרא'). השיר הזה חיבר אותו חכם גדול בשירים - רבי דונש בן לברט, היה לפני אלף ומאה שנה (בן דורו של רב סעדיה, יש אומרים תלמידו ויש אומרים נכדו), והוא היה אצל רבי חסדאי בן שפרוט ששספק כל כל צרכו. חכמים כאלה לא צומחים לבד, אם אדם חושב להשאיר חכם בלי אוכל וכלי משכורת ויחיה מן האויר הוא טועה. מי שעושה ככה קורה לו מה שקרה לחמור הידוע, שבעליו רצה ללמד אותו מדת ההסתפקות, כל יום הוריד לו מאה גרם מהשעורים שלו, עד שבסוף השאיר לו רק מאה גרם, מקילו נשאר לו מאה גרם, אחרי מאה גרם מת, אמר לו ככה? אחרי שלימדתי אותך להיות שמח בחלקו, אתה עושה דבר כזה?...! זו טפשות ובערות. רבי חסדאי בן שפרוט היה שר אצל מלך ספרד, והיו לו מנתם בן סרוק ודונש בן לברט שניהם חכמים וכתבו ספרים. דונש בן לברט המציא את הכללים של השירה, ורב האי גאון (שהיה באותה תקופה, קצת אחר כך) עשה שירים ע"פ המשקל שלו. לכן אתה רואה דברים בשיר הזה שהם לא כ"כ מדויקים ע"פ הדקדוק, כמו "נעים שמכם ולא יושבת", מה זה נעים? צריך לומר שמכם נעים, נעים פירושה בסמיכות, אבל בגלל המשקל חייב לכתוב ככה. צריך ללמוד את זה. לא צריך ללכת לאוניברסיטה ללמוד את זה, בכל הספרים שלנו זה היה כתוב ונשכח הדבר. יישר כח שמונעים לנו את מוצאי שבת, שזה ישפיע על כל השבוע כולו לטובה ולברכה.
- אני אומר ימותון, בפסוק (בישיעה כ"ב י"ד) כתוב תמותון. ולמה הרמב"ם לא כתב את כל הפסוק, אלא כתב וגו' (כ"ה בדפ"ר)? כדי שלא לסיים את הפרק הראשון בהלכות תשובה במלים "עד תמותון", אז כתב ונגלה באזני ה' צבאות וגו', גמרנו. הוא לא רצה לכתוב את כל הפסוק.

פלונית ופלונית כמו שעשו לנו? אלא שמע מינה שהם שונאים אותנו. איזה טפשים, אדרבה, אוהבים אותנו. אומר רבנו יונה בספר שערי תשובה (שער שני אות ד') על פסוק "כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה"³ (משלי ג' י"ב) שזה לא מובן, מי שה' אוהב אותו הוא מוכיח אותו ונותן לו תוכחת מוסר, אז מה זה "וכאב את בן ירצה"? הרי אתה אומר שהוא מוכיח, מה זה ירצה? מסביר רבנו יונה, אב שיש לו שני בנים, בן אחד ששומע בקולו והוא אוהב אותו, ובן שני שלא שומע בקולו⁴, את הבן שהוא אוהב הוא רוצה שלא יהיה לו נזק - "את אשר יאהב ה' יוכיח" מי שאוהב אותו מוכיח אותו, תזהר, אל תעשה את זה, זה מסוכן מבחינה רוחנית או מבחינה גשמית, "וכאב את בן ירצה" - כמו האבא שרוצה את הבן שלו, ואומר לבן הזה תזהר מסכנות. לכן אם בערים אחרות לא עשו סגר, אולי יש איזו סיבה, אולי שם עוד לא מודאגים מעליית מספר הנדבקים שמוסיף והולך או פוחת והולך, יש להם סיבות משלהם. אנחנו צריכים לדעת מה הסיבות! אנחנו יודעים שכאן בעיר הזאת ובעיר אחרת של חרדים צריכים לשמור, "אני פי מלך שמור" (ככה כתוב בקהלת ח' ב'). אסור לעשות דברים כאלה.

זו סכנת מוות

ג. מי שלא מאמין בנזקים של הקורונה, יסתכל בעיתון יום ליום (כנראה של השבוע). מספרים שם על מעוז פורת שיהיה בריא שהוא נכנס לקורונה הזאת בספור נורא ואיום. אמרו לו תבוא מהר מהר לבית חולים. אמר, מה? אני לא מרגיש כלום, אמרו לו תבוא מהר, אומר: הגעתי לשם, באו לי שני 'חיזורים', מה זה חיזורים? רופאים לבושים לבן מכף רגל ועד ראש, רואים להם רק את העיניים (מה זה חיזור? זה עי"ם) - עצם בלתי מזוהה, ולמה הם ככה? כי הם מטפלים בחולי קורונה, זו סכנת מוות). טיפלו בו, נתנו לו זריקה, אבל תוך חצי שעה העולם הסתובב וזהו. הזריקה רק התחילה להשפיע. במשך כמה ימים לא היה יודע כלום, לא יודע מאומה, חולה. עד שהוא אומר שביקש את נפשו למוות (כמו שנאמר באלהו הנביא שמבקש את נפשו למוות: "ויאמר רב עתה ה' קח נפשי כי לא טוב אנוכי מאבותי" (מ"א י"ט ד)). וגם ביונה הנביא (ד' ג) נאמר דבר כזה) הרגיש את עצמו נורא ואיום, אבל תמיד היתה לו אמונה שיהיה טוב. בעזרת ה' יהיה טוב. וכך היה. כאשר התעורר, בשבילם זה היה נס, אושפז כמה ימים לפני פסח, והנה במוצאי שביעי של פסח התעורר, והוא לא יודע

- זה פסוק במשלי שאנחנו קוראים אותו לפני אמירת התוכחה (גם בפרשת בחוקותי וגם בפרשת כי תבוא). "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקפוץ בתוכחתו, כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה".
- מה שאתה מדבר עושה לך הפוך, הוא מחכה לשימוע מה תגיד ויעשה הפוך, אתה אומר ימין, הוא עושה שמאל, שמאל עושה ימין, יש אנשים בעלי תכונה כזאת והתיקון שלהם הוא שלא תאמר להם כלום, וככה יש חמשים אחוז שיעשו כמו שאתה רוצה.

נא להתפלל לרפואת: נורית פלורה בת מלכה מולוק

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:14	20:30	21:07
19:31	20:33	21:04
19:22	20:35	21:05
19:29	20:30	21:02

להצלחת יום חורי,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

להצלחת
מצליח
אוזן
ורעייתו

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

אם זה יום או לילה, הוא נמצא בטיפול נמרץ, והוא לא יודע איפה הוא נמצא בכלל. אמר להם: תביאו לי תפלין, אמרו לו: התפלין שלך גם נגועות בקורונה, אסור לתת לך אותם, מה פירוש נגועות בקורונה? כשהנחת אותם לפני כן היה לך קורונה, והקורונה שלך הקרינה על התפלין, אסור לך להניח תפלין. אמר להם: לא, תתנו לי תפלין, אין בהם כלום, תפלין זה קדוש. טוב, הגיחו לו תפלין בזהירות רבה מאד לכמה דקות, אמר שמע ישראל בקושי והוריד את זה. כל כך שמחו שהוא הבריא. יש תמונה שלו עם שלושה רופאים, אחד מימין אחד משמאל. (אי אפשר לנגוע ביד של חולה קורונה, רק במרפקיים. מרפק מכאן ומרפק מכאן [ולכן נזהרים כולם בימים אלו לא ללחוץ ידיים כרגיל]). זה פלא פלאים, אי אפשר להאמין. ובזכות מה הבריא? זה בזכות שהיה מנהל את החרדים בקופת חולים בבני ברק ובקופת חולים באלעד והיה מטפל ומתייחס אליהם ממש יחס נפלא, אני זוכר אותו.

ברוך רחמנא דיהבך לן
ד. בגמרא (בברכות דף נ"ד ע"ב) כתוב שהיה חכם אחד חולה, והנה באו אליו וראו אותו שהבריא, אמרו "**ברוך רחמנא דיהבך לן ולא יהבך לעפרא**" - ברוך ה' שנתן אותך אלינו ולא נתן אותך לעפר, נשאת בחיים. הוא ענה אמן, ואמר: כיון שאתם אמרתם "ברוך רחמנא" ואני עניתי אמן, בזה נפטרת מלברך הגומל⁵. אנחנו אומרים לרבי מעוז פורת ולאלפים שמחלימים מהמחלה הזו צריך ללמד לקח את כולם, תזהרו. זה לא פשוט. אנשים חושבים אדם בלי הכרה מה יכול להיות? אם חי חי ואם מת מת (איך אמר הפוסק (מלכים ב' ז' ד')? "אם יחינו נחיה ואם ימתנו ומתנו"), אבל זה לא רק חי או מת, אלא גם הייסורים שמקבל עד שיגיע הזמן אם לכאן או לכאן, זה ייסורי תופת.

חכ"ם מה הוא עושה?
ה. לכן אדם צריך להזהר ולהזהר. שלושה דברים צריך לעשות. כתוב במשלי (י"ב ט"ו): "שומע לעצה חכם", חכם ראשי תיבות, החי"ת זה חטוי - לחטא את הידים במים וסבון, וכל מיני דברים שמחטאים ומועילים לדבר הזה. הכ"ף - כסאות. כסא מפריד בין אדם לאדם ואפילו בין אנשים בבית הכנסת שלא ישבו ביחד, לכתחילה צריך להפריד שני מטר, אבל אי אפשר למדוד כל פעם, אז לפחות שכסא גדול יפריד, לא לשבת ביחד. והמ"ם - מסכה. מי ששומע לעצה חכם, ומי שאינו שומע לעצה הוא טיפש. (ככה אבא ע"ה היה אומר כל הזמן, מה שאמר שלמה "שומע לעצה חכם", שמע מינה שמי שלא שומע לעצה הוא טיפש), "אין לו בעונו אלא יסורין ומחלות". לא לזלזל בדברים האלו, צריך להזהר ולשמור אלף פעמים.

"זאת התורה אדם כי ימות באהל"
ו. היום (שבת פרשת חקת) קראנו בתורה "**זאת התורה אדם כי ימות באהל**"⁶. פעם סיפר לי הרב דוד שלוש ז"ל הרב הראשי של נתניה, שפעם היה הרב ישראל מאיר לאו שיהיה בריא נוסע באוטובוס בדרך לחברון (כמדומני), והערבים ירו שם, אבל למזלו היתה זכוכית מוגנת (זכוכית כזאת חזקה, כמו פלדה). ירו וירו וירו, ימח שמם וזכרם, ולא קרה לו כלום, כשבא אחר כך נפגש עם הרב שלוש להבדיל בין החיים, אמר לו: "ברוך רחמנא דיהבך לעפרא ולא יהבך לן", אמר לו: מה אתה אומר? אתה מקלל אותי?! אמר לו: לא, אני מתכוון דיהבך לעפרא שאתה דורך על העפר, ולא נתן לנו אותך באלונקה... יש לו בדיחות מיוחדות (המרוקאים במיוחד יש להם בדיחות קולעות אל השערה). זה נגד הגמרא אבל זו דרך צחות.

(במדבר י"ט י"ד), **האדם ר מליבו אויטש ע"ה** נפטר ביום ג' בתמוז (היתה פרשת חקת), אדם כי ימות באהל, **אדם** ר"ת **אדם** ר מליבו אויטש, ואמרו חכמים: כי ימות באהל - שממית עצמו באהלה של תורה (ברכות דף ס"ג ע"ב), אומרים שהוא היה דורש ביום שבת שש שעות רצופות, הכל בעל פה, פלא פלאים⁶. דורש מתוך זכרון נפלא. מאיפה בא הזכרון הזה? אומרים שפעם היה לומד באוניברסיטה, והנה היו לו חידושים לחדש, מצאו אותו כותב מקורות בעל פה, גמרא דף פלוני ועושה סימן שאלה, גמרא במקום פלוני סימן שאלה, הכל סימני שאלה, אחרי שנים מצאו אותם, הדפיסו אותם והשלימו את כל הסימני שאלה שלו, הכל היה כותב בעל פה. המית עצמו באהלה של תורה, זה נקרא **אדם - אדם** ר מליבו אויטש. סיפרו עליו סיפור (עד כמה הוא נכון, רק ה' יודע), שפעם באמצע שיעור של פרופסור (נדמה לי באוניברסיטת ברלין), ראה אותו עם טלית ותפלין ובידו גמרא ענקית (איני יודע אם זה היה זבחים או מנחות או תמורה, אבל לא גמרא פשוטה), אמר לו מיסטר שניאורסון, אתה מבין מה אני מדבר? אמר לו כן. אמר לו אתה יכול לחזור על מה שאני אמרת? אמר לו כן. חזר על הכל! (יש לו שני מוחות, מח בשביל השיעור של הפרופסור, ומח בשביל הגמרא...), אחר כך שאל הפרופסור את כולם אם הבינו, אף אחד לא הבין כלום. אמר להם אתם חמורים שכמותכם, לא גמרא ולא טלית ולא תפלין ואתם לא מבינים מאומה. והבחור הזה עסוק בספר שלו ושמע את הכל והבין את הכל. זה משהו מיוחד. זה אדם כי ימות באהל.

אל תספרו עד החודש החמישי
ז. והברכות שלו תשעים ותשעה אחוז מתקיימות בצורה נפלאה (יש פעמים שנגזרה גזירה ואין מה לעשות), וסיפרתי בשבוע שעבר שאם היה מברך בן אדם שיהיה לו זרע של קיימא (והוא אומר 'זרע חי וקיים' - זהו חוק. מה זה זחוק? זה לא זחוק של התימנים... עושים סחוג לא זחוק, זה ראשי תיבות זרע חי וקיים, בניס או בנות, לא משנה, אולי ה' רוצה לתת לו רק בנות? מה הוא עושה לו תנאים?) הוא היה אומר: **אם הברכה התקיימה אל תספרו עד החודש החמישי**⁷.

6. **היעב"ץ** מעיד על בר פלוגתיה **רבי יהונתן אייבשיץ** שהוא היה דורש שש שעות רצופות. אבל כמה שאנחנו יודעים הדרשות שלו הם מתוקות ומיוחדות. הרבה דברים אמר מתוך זכרון (עיי' בעלון מס' 85 אות י' ובהערה שם), והרבה דברים שהם רק דברי אגדה, (הלכה כמעט לא אמר בדרשותיו). **ספר יערות דבש שלו ככה הוא, והספר הזה הוא סגולה נגד כאב ראש**. פעם בילדותי בחוץ לארץ היה לי חום גבוה, וכשאתי הולך לנוח אני לוקח ספר (מה אני אעשה? משעמם לי. מה חום וגם שעמם? אי אפשר ככה). לקחתי ספר יערות דבש, התחלתי לקרוא ולקרוא, חצי שעה ויותר, והנה החום עבר. אי אפשר להאמין. הכאב לא ממש עבר, אבל ההרגשה הרעה של החום עברה.
7. והיה לנו פעם דבר כזה, היה תלמיד חכם אחד מתל אביב שכתב ספר על פרקי אבות, שמו **רבי משה חיים קורט** (ספר ד', אבל אני לא יודע מאיזו עדה), והיין בהילולא בחודש טבת, והוא אמר לי: תברך אותי בזרע חי וקיים, ואני מביא לך אלף דולר. אמרתי לו תשמע: אם תביא לי אלף דולר ואני אביא לך קבלה ואחר כך הברכה לא תתקיים, אני לא יכול להחזיר לך. אמר לי אז מה עושים? אמרתי לו תקבל על עצמך שאם תהיה בשרה טובה תביא כסף, ועכשיו אני מברך אותך. זה היה בטבת, בחול המועד פסח באו הוא ואשתו הביתה, אמרו לי תשמע הברכה מתקיימת, יש סימן טוב, הנה אלף דולר. שלחתי להם קבלה. אחרי פסח היה על ידי **רבי אדיר עמרוצי**, אחרי שבועיים שלושה אמרתי לו תברך מה נשמע אצל הרב קורט, אמר לי אין כלום, אין לו ילדים, אין לו ילדים?! הוא אמר לי שיש משהו. לך תברך, אחרי שבוע אמר לי כן הלכתי ושאלתי, אמר לי יש כבר משהו, אבל פלוני אמר לנו לספר רק בחודש החמישי, ועוד לא עבר החודש החמישי, אמרתי לו תגיד לו: לא שיעבור, שיתחיל. **בתחילת החודש החמישי אתה יכול לבשר**. למה? עד החודש הרביעי העובר לא ניכר, וז"ה כמשלש חדשים" (בראשית ל"ח כ"ד) - שניכר העובר. (ככה רש"י שם), ולכן בתחילת חמישי מותר לספר, לא צריך להסתיר ולהסתיר ופתאום ילדה. לא עושים ככה. בתחילת החמישי מותר לספר. יש שוטים אומרים לי אולי בגלל שאתה תוניסאי אתה מפחד מעין רעה? אני מפחד מעין רעה, אבל לא בגלל זה אני אומר את זה, **אני מוסר דברים כפי שמעתי. לא משנה כלום, פסיק קטן לא משנה**. והוא אמר שאם אשתו תלך בן אז אני אהיה סנדק, ואני קשה לי, במיוחד שהוא גר בתל אביב, מה היה? נולד בשבת. ברוך שפטרני... היה עוד מקרה אחר, אשה עשר שנים לא ילדה, כנראה הבעיה ממנה, שלחתי אותה למישהו שנתן לה טיפול שעזר לה, אני נוסע באחד הימים באוטו, והיא מתקשרת, הרב אני בהריון, אני אומר לה ברוך ה', "ברוך ה' אשר לא עזב חסדו" (בראשית כ"ד כ"ז), והיא אומרת אם היה בן אני אזמין אותך להיות סנדק (חושבים שזה בשבילי שמחה רבה שאני אתפרסם בעולם...) היה בת, ברוך ה'. פעם יצא בשבת פעם היה בת... **תמיד צריך אדם לברוח מהפרסומות**, קודם כל זה לא

הזדמנות פז!
דרוש מקור
ומכונת כביסה בתרומה
לישיבה חשובה מאד
המעוניין לזכות יפנה ל-
08-6727523 | 050-4108108

רבנו תם השתמש בחריפות לקיים דברי הקדמונים

ת. דיברנו שבוע שעבר על רבנו תם (רבנו תם נפטר בד' בתמוז, והאדמו"ר בג' בתמוז), ואמרתי על מה שרבנו תם מחדש, שלכאורה הוא מחדש דברים שלא היו עד ימיו, והוא מחדש ומחדש, למה ככה הוא עושה? אלא הוא לא חידש מליבו. "כי לא ענה מלבו ויגה בני איש" (איכה ג' ל"ג). אלא הוא מצא את הדברים בספרי קדמונים והוא הוכיח אותם בקושיות מהגמרא. אילו לא היו הדברים דברי הקדמונים והיה מקשה, היה מוצא תירוץ, הוא מומחה לתירוץ⁸. אבל רבנו תם לא השתמש בחריפות תם, אלא השתמש בה כדי לקיים נוסח קדמונים. הנה הראיה שלי, במחזיק ברכה קונטרס אחרון אורח חיים (סימן נ"א אות א') מביא מספר הישר בכתב יד⁹, ורבנו תם כאן מגלה את לבו, ואומר בתשובה לרבנו משולם (זה אחד מתלמידיו שרצה לבטל את הברכה של להדליק נר של שבת) ככה: "כל שאינו בקי בסדר רב עמרם, ובהלכות גדולות, ובמסכת סופרים, ובפרקי רבי אליעזר, וברבה (מדרש רבה), ובתלמודנו [אולי צריך להיות 'ובילמדנו' הוהכונה למדרש תנחומא. ויש לבדוק בספר הישר שבימינו - העורך] ובשאר ספרי אגדה, אין לו להרוס דברי הקדמונים ומנהגם, כי עליהם יש לסמוך בדברים שאינם מכחישים תלמוד שלנו אלא שמוסיפים, והרבה מנהגים בידינו על פיהם, גם שמעתי שעקרו ברכת נר בשבת (זה רבנו משולם שרצה לבטל ברכת הדלקת נר של שבת), וחללו המקדש וחבת המצוה, כי ממני, זו הברכה שהתקיימה, יהודי אחד טיפל, וזה הכל. אבל לעשות מן אדם פרסומת לא עושים. יש אנשים להיפך, אומרים תשמע אם יהיה בן, אפילו אם הלכת לרופאים, ואפילו אם עשית טיפולים, תדע שחכל ממני, ואתה חייב לבוא אלי בחודש השלישי, אתן לך עוד תוספת, עוד תפילה ועוד כסף, ובחודש הששי עוד פעם, ועוד ועוד. ואחר כך תגיד לכולם שזה מהברכה שלי, לא די לו שיהיה סנדק, אלא שכולם ידעו שזה מהברכה שלו אפילו שהלך לרופא, לא עושים ככה. "לא זו הדרך ולא זו העיר" (מלכים ב' ו' ט), מי שרוצה פרסום יצא לו הפוך, ומי שאינו רוצה פרסום אולי פעם יספור עליו משהו, אבל אסור לספר סיפור אחד בשקר. אסור. צריך לספר רק את האמת.

8. וכתבו עליו (כך אני זוכר בהקדמת מהרש"ל של שלמה בבא קמא) שאפילו ימצא את אותו מאמר מופיע בגמרא, מאותו חכם, פעם כתוב מותר ופעם כתוב אסור, פעם כתוב חייב ופעם כתוב פטור, תמיד ימצא תירוץ, הוא מומחה כל כך. יש לו מוח מיוחד. לא בחנם כתב עליו הריב"ש (סימן שצ"ד) שרבנו תם היה חריף כמו רש"י ורבנו חננאל ואולי יותר מהם, והרי הריב"ש היה ספרדי והספרדים לא אוהבים חריפות, אבל החריפות של רבנו תם היא כל כך מתוקה, יותר מהם, לא קם כמוהו בחריפות.

9. בזמנו עדיין היה ספר הישר של רבנו תם בכתב יד, הוא הופיע קצת אחרי הרב חיד"א, בשנת תק"ע בערך. אבל הופעה נוראה ואיומה, יש לנו את הדפוס ההוא, מלא שגיאות, לא כרימון, כעשרה רימונים... כל עמוד יש בו אלף שגיאות, זה לא גוזמא, אי אפשר להבין כלום. טעויות על טעויות על טעויות. ראיתי כתוב שרבי אפרים זלמן מרגליות (מחבר שו"ת בית אפרים) בגיל שלושים כתב ספר והגיה את כל ספר הישר כולו, (היה אז רק את הדפוס ההוא המשובש), קרא לו 'אור הישר', אבל יותר מאוחר מצאו כתב יד יותר נקי, מדויק ומסודר, והדפיסו אותו מחדש. היום ספר הישר האמיתי ידוע. למה קרה ככה לרבנו תם? יכול להיות מפני שהיה כועס על כל אלה שעושים הגהות בגמרא, אמר (בהקדמתו) קראתי לספרי ספר הישר כי כל פקודי כל ישרתי, כל דבר עושים הגהה, פה רש"י מגיה, 'הכי גרסינן', ורשב"ם נכדו מגיה פי עשרים (ככה הוא כתב, על אחת שהגיה קניי רבנו שלמה) הגיה אחי עשרים). למה? זו טעות, וזה שיבוש, היה לרשב"ם ביטחון חזק מאד. מי שקורא פירוש רשב"ם על התורה פרשת וישבו וישבו, הוא אומר שם: כל הקדמונים לא הבינו את כוונת הפסוק מה זה תולדות, וכן אני הבנתי (הוא לא אומר "רק אני", אבל ככה רואים את הביטחון שלו שם). יש לו סגנון מיוחד במינו, הוא בטוח באמת שלו, וכשאדם בטוח הוא עושה הרבה הגהות. רבנו תם אחיו הקטן ממנו בחמש עשרה שנה, אמר אני לא מסכים לזה, אני לא אוהב את זה, אני משתדל ליישב גרסאות קדמוניות. אבל כיון שהוא משתדל ליישב גרסאות קדמוניות ולפעמים דוקא הגהות של אחרים הם נכונות, משמים אמרו לו תשמע, גם הספר שלך יופיע בשגיאות כאלה, שלא תחשוב שאסור להגיה. לפעמים אין ברירה, חייבים להגיה. ספר הישר שהיה לנו נורא ואיום. פעם אחת ראיתי בו שאחד מתלמידיו של רבנו תם כתב לו 'מגילה עפה מעיניך רבנו שלמה' (חלק התשובות סי' ג'), רבנו שלמה זה רש"י, מגילה תעוף מהעינים שלו?! איך תעוף מגילה מהעינים שלו? זה לא מגילה עפה, היתה הזדמנות שאבא קיבל בהשאלה ספרים נקראים 'כרם חמד' (היום אי אפשר להשיג אותם), ושם הוא ראה כמה תשובות שהתעניקו בתקופת ההשכלה (היו חוקרים כל דבר מכתב יד), ויש כתובים התשובות האלה בלשון אחרת, במקום 'מגילה עפה מעיניך' כתבו: "מי גילה עפר מעיניך רבנו שלמה. הרי בן בתך חוגר כלי מלחמה לעומתך", מי זה בן בתך? זה רבנו תם, חוגר כלי מלחמה - כלומר חולק עליך.

כמה חובות טעונות ברכה. ואינו דומה למים אחרונים שחובה ואינם טעונים ברכה, דלאו משום חבת מצוה היא, אלא משום סכנה, אע"ג דסמכינן מוהייתם קדושים. ובספרי אגדה נמצאת, והוא לנשים שכיבו אורו של עולם, (למה אשה מדליקה נרות? כי היא כיבתה אורו של עולם ע"י שעשתה לאדם הראשון מה שעשתה והטעתה אותו), ובסדר רב עמרם איתא נדה והדלקת הנר וחלה שלשתם חובה וברכה לשלשתם, וקודמת לקידוש היום ולנר חנוכה, וכמה ברכות מצאנו בסדר רב סעדיה ברוך המרבה שמחות, ובהלכות רב יהודאי אשר צג אגוז, וכיצא בהן הרבה, אף על פי שאינם כתובות, כל שכן זאת שכתובה בספרי אגדה". אתה רואה שרבנו תם אהב לקיים דברי הקדמונים. כל פעם שהוא מחדש הוא מוצא את החידוש שלו בספרי קדמונים.

תפלין רבנו תם רב האי גאון ורבנו חננאל

ט. ואפילו תפלין דרבנו תם שקוראים אותם על שמו, כתוב בתוספות מנחות (ל"ד סוף ע"ב ד"ה והקורא) שכך נמצא ברב האי גאון ורבנו חננאל, והרב יביע אומר ע"ה (חא"ח ח"א סי' ג') מביא שלושה עשר גאונים שסוברים ככה כמו רבנו תם. ומה שמפליא יותר מכל, יש שו"ת מן השמים של רבנו יעקב ממרויש¹⁰, והוא שאל אותם מה נכון, תפלין של רבנו תם או תפלין של רש"י? ואמר לו: כמו שיש מחלוקת למטה בארעא, כך יש מחלוקת ברקיעא. קודשא בריך הוא אומר היות באמצע, כמו רבנו תם (דהיינו "קדש לי כל בכור", "והיה כי יביאך", "והיה

10. הוא היה בצרפת בסוף תקופת הראשונים, אפשר לומר בערך בזמן רבי יהודה החסיד, והוא היה עושה שאלות ותשובות מן השמים. איך עושים שאלות כאלה? הלאו"ה היינו יודעים, היינו פותרים את כל המחלוקות, אמנם לא כל כך טובים עליהם, אבל לפחות להכריע בין פוסקים, אולי זה יעזור לנו. מה היו עושים? אדם כותב שאלה בדף ובאותו היום עושה תענית וטובל ואומר: "מזמור לדוד ה' רועי" (תהלים כ"ג) (ואולי עוד כמה מזמורים, אבל שמעתי מאבא שאומרים "מזמור לדוד ה' רועי". אבל הוא לא עשה את זה אף פעם), והיה שם את השאלה מתחת לכרית שלו, ובחלומו היו מביאים לו תשובה על השאלה שלו, ולא בסתם דיבורים בעלמא אלא בלשון פסוק. ולפעמים התשובה משמעת לשני פנים, ואין מה לעשות.

פעם הוא שאל (שו"ת מן השמים סי' ג') האם נוכל לצרף קטן למנין אם הוא אוהב בידו חומש. יש דעה כזאת מובאת בתוספות בברכות (דף מח ע"א ד"ה הולית), ושם אומר רבנו תם שמנהג שטות הוא, דאטו חומש גברא הוא?! אבל יש מהאשכנזים שנוהגים להקל בזה (ראה ברמ"א ומשנ"ב פ"ט). וכנראה מחמת שסבלו יסורים וצרות וחי בכפרים קטנים שאין להם מנין. רבי ניטן פיסטון ע"ה רצה פעם לעשות דבר כזה, ובא אחד התלמידים וסיפר את זה לאבא ע"ה, אבא הלך אליו עם תוספות והראה לו איך שרבנו תם אומר שזה "מנהג שטות הוא", ואמר לו אתה רוצה לעשות מנהג שטות?! אמר לו טוב, בסדר, לא נעשה. אמנם באמת יש כאלה שמקילים בדבר הזה. היה חכם אחד בגר"ב שפסק כך. ורבי חיותה ע"ה אמר לו מה אתה עושה? איך אתה פוסק דבר כזה? הרי מרן כתב (סי' נ"ה ס"ד) שלא מצרפים קטן, אמר לו אבל אני קיבלה נשמתי ככה, מה אכפת לך שאני עושה על פי קבלת נשמת? איפה קיבלה נשמתך? כל אחד יש לו קבלות?! ורבנו יעקב ממרויש שאל האם אפשר לצרף קטן למנין עם ספר בידו? וענו לו: "הקטנים עם הגדולים יוסף ה' עליכם" (תהלים קט"ז י"ג-י"ד). יש שהבינו מזה שהכוונה היא שגם הקטנים יכולים להצטרף. אבל אני אמרתי שלא זה הפשט, אלא הכוונה שה' יוסיף עליכם עוד גדולים, ולא תצרפו את הקטנים האלה - תוסיפו אותם ועל בניכם, אבל צריך מנין בלי הקטנים.

והייתה עוד שאלה אחרת כיצא בה, יש סוגיא בראש השנה (דף כ"ע ע"ב) "נולד [הירח] קודם חצות, ונולד לאחר חצות", ועד היום אין מי שיועד אותה על בוריה (היה דוקטור אחד שמיין באסטרונומיה, שמו ד"ר יעקב לוינגר, כל פעם היה נותן שיעורים באוניברסיטת בר-אילן, והיה שולח לי הזמנה שבאבו, אבל אני לא יכול לבוא. והוא כתב לי פעם כל מיני פירושים בסוגיא הזאת. והפירוש הטוב בעיני הוא הפירוש של האבן עזרא, וכתב לי אותו, נכנס לי בין הדפים ואבדתי אותו), ויש בזה פירוש רש"י ופירוש רבנו זרחיה הלוי (בספר המאור הקטן במסכת ראש השנה). ורבנו יעקב ממרויש רצה לדעת מה הפירוש הנכון בסוגיא, וענו לו (סי' ס"א): "מה זה מיהרת למצוא בני, זרח בחושך אור לישרים". כולם הבינו ש"זרח" הכוונה לרבנו זרחיה, והפסוק אמר: זרח בחושך אור לישרים. כלומר שפירושו הוא הנכון. אבל בילדותי אבא סיפר לי את זה ואמרתי לו לא, הפירוש הוא לא ככה, אלא הכוונה: זרח - בחושך, כלומר דברי רבנו זרחיה בחושך כי הם לא נכונים. אבל אור - לישרים, ישרים זה אותיות רש"י שדבריו נכונים... אמר לי: מאיפה הבאת את זה? (חונקנו על אהבת רש"י, שכל מלה של רש"י זהב פנינים ומרגליות, יש פסוק במשלי (כ"ט ט') "יש זהב ורוב פנינים וכלי יקר שפתי דעת", לך תדע מה הכוונה האמיתית. אבל יש מקומות שחכמינו ברוהר, וכמו שהבנתם, רוב הסימנים לכתוב חידושים בגמרא בחול המועד, ואמרו לו שהקדוש ברוך הוא המלך העליון נהנה מהם ואוהב אותם (סי' ל"ב).

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוגה ע"י מגוהים מוסמכים משיבת כסא הרמב"ם

ספיקא דאורייתא לחומרא

יב. אבל מה ההסבר לדבר, איך יש מחלוקת בין קודשא בריך הוא למתיבתא דרקיעא? יש הסבר נפלא מאד, (אמרתיו אותו מדעתי, ומצאתי כעין זה בתפארת בחורים), יש מחלוקת הפוסקים **האם ספיקא דאורייתא לחומרא זה מדאורייתא או מדרבנן, הרמב"ם** סובר (פ"ט מהלכות טומאת מת ה"ב) שכל ספק התורה התירה, כי כאשר התורה אומרת אל תאכל חזיר הכוונה חזיר ודאי, אל תאכל נבלה הכוונה נבלה ודאי, אבל דבר שהוא ספק נבלה או איסור אחר אינו אסור מדאורייתא. ויש דבר כזה בגמרא בקידושין (דף ע"ג ע"א) "לא יבוא ממזר בקהל ה'" (דברים כ"ג) - ממזר ודאי הוא דלא יבוא, ספק ממזר יבוא. והרמב"ם לומד מזה לכל התורה כולה שאם יש איסור לעשות או לאכול משהו, הכוונה רק אם זה בודאות אסור, אבל אם יש בזה ספק זה מותר - רחמנא שרייה, אבל **חכמים גזרו ספיקא דאורייתא לחומרא**. וכך גם דעת הרב"ד (פ"י מהלכות כלאים הכ"ז), ויש אומרים גם הר"ף. אבל יש פוסקים אחרים כמו **הרשב"א** (תורת הבית שער התערובות) שסוברים **ספיקא דאורייתא לחומרא מדאורייתא**¹⁴. גם במנחת כהן חלק ג' (מערכת ט"ח אות ג'), יש שם כמה מערכות באגדה שחיבר אותם רבי חויתה הכהן ע"ה.

14. מה שמפליא היום שבאים ילדים קטנים - גדיים נעשו תישיים (ברכות דף ס"ג ע"א), אבל תישיים בלי קרנים... מה הם שויים? כל אחד מבלבל את המוח. אחד כותב: "ודאי פשוט בכל התלמוד ספיקא דאורייתא לחומרא מן התורה", לא כמו הרמב"ם, לא

אם שמוע" (והם ההויית - "והיה" "והיה") ואחר כך "שמע ישראל"), אבל כל מתיבתא דרקיעא אומרים שהפרשיות כסדרן כמו רש"י: "קדש לי כל בכור" "והיה כי ביאך" "שמע" "והיה אם שמוע" (ש"ת מן השמים ס"ג).

איך יתכן שיש מחלוקת בין הקב"ה לבין מתיבתא דרקיעא?

י. איך יתכן שיש מחלוקת בין הקדוש ברוך הוא לבין מתיבתא דרקיעא? יש דבר כזה במסכת בבא מציעא (דף פ"ו ע"א) שהיתה שם שאלה בידיני טומאת צרעת, שאם בהרת קדמה לשער לבן טמא, ואם שער לבן קדם לבהרת טהור, ואם יש ספק מה קדם האם בהרת לשער לבן או ההפך, זו מחלוקת, הקדוש ברוך הוא אומר טהור, ומתיבתא דרקיעא אומרים טמא. אמרו מי יוכיח ויפסוק לנו? הרי "לא בשמים היא" (דברים ל"ב), מה עושים? אמרו שרבה בר נחמני (דודו של אבוי, והוא נפטר בעוונות בגיל ארבעים) יפסוק. ובאותו הזמן הוא היה בורח מפני המלכות¹¹, והוא שמע את המחלוקת הזאת שהיתה ברקיעא, שאלו אותו מה אתה אומר? (ולמה שאלו דוק אותו? כי הוא היה בקי במסכתות נגעים ואהלות, אפילו שלא נוהגות בימינו. והיה אומר: אני יחיד בנגעים, אני יחיד באהלות). ואמר להם: **"טהור! טהור!" והסתלק מן העולם ונפטר**. אחר כך חפשו אותו עד שמצאו אותו, והספידו אותו, כמו שהגמרא מאריכה שם.

והבעיה היא כפולה, דבר ראשון, **איך יתכן שתהיה מחלוקת בין קודשא בריך הוא למתיבתא דרקיעא? הרי מה שהקדוש ברוך הוא אומר צריכים לקבל.**

"מי יתן טהור מטמא לא אחד"

יא. דבר שני, הרי רבה בר נחמני אמר שזה טהור, והרמב"ם כאילו לא אכפת לו ממה שאמרו בשמים ומרבה, ופסק שזה טמא (פ"ב מהלכות טומאת צרעת ה"ט). אפשר לומר שהרמב"ם לא מתייחס כל כך לאגדות, אבל רבה בר נחמני הוא אמורא והוא פסק שטהור. ויש בזה כמה תירוצים, יש תירוץ אחד שרבה בר נחמני אמר טהור כי הרגיש שהגיע רגע הפטירה שלו, והוא לא רצה למות במלת טמא לכן אמר טהור. ולכן אמר "טהור טהור" פעמיים, שפירושו שזה לא בדיוק טהור - כי אין ריבוי אחר רבוי אלא למעט (פסחים דף כ"ג ע"א), והכוונה שלו שזה טמא. זה פירוש ששמעתי ממורנו ורבנו רבי רחמים חי חויתה הכהן בגיל שמונה¹², ואמר לי שבזה פירשו את הפסוק באיוב (י"ד ד'): **"מי יתן טהור מטמא לא אחד"** - איך אפשר שדבר טמא אתה עושה אותו טהור? התשובה היא: "לא אחד" - כי לא אמרתי טהור פעם אחת, אלא אמרתי פעמים שתבינו שהכוונה טמא. והוא (רבי חויתה) היה לו פירוש אחר בפסוק יותר יפה, מי יכול להכריע בין טהור לטמא? לא אחד? דהיינו לא רבה בר נחמני שאמר: **"אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות"**¹³?

11. כי תפסו אותו, ואמרו לו אתה מלמד את היהודים איך הם לא ישלמו מיסים, אמר להם מה עשית? אמרו לו: בחדש ניסן ובחדש תשרי (וי"א בחדש אדר ובחדש אלול. עיין תוס' ברכות יז) באים כולם לשמוע את השיעורים שלך, ובא הגבאי של המלך לגבות מיסים ולא מוצא איש בביתו - "כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק" (משלי ז' ט"ט). כאן אין אנשים וכאן אין, מה אתה עושה לנו? ככה העלילו עליו ורצו להרוג אותו. ולכן הוא ברח והגיע לאיזה מקום במדבר וישב שם בודד.

12. **אבא ע"ה** הביא אותי אליו שיברך אותי, והרב בירך אותי ואמר לי "ה' יפתח לך בתורה", זו הברכה שלו. ואחר כך אמר לי את החידוש הזה. (את הגמרא כבר ידענו, כי זה אגדות וכולם יודעים אותם).

13. ולמה היה עושה פירושים משלו? סיפר לי פעם הרב צבאן ע"ה, שכאשר היה ר' חויתה מוצא חידוש יפה בספר, היה כותב אותו למזכרת, אבל אחר כך יגידו לו מה יש לך? אתה רק מעתיק מאן ומאן? לכן צריך להוסיף על החידוש משלו וכך תהיה לו סיבה לכתוב את החידוש הזה. והדיבור הזה על הפסוק מי יתן טהור מטמא מובא

ספר שוניה הלכות

מופץ ביותר מ-10,000 עותקים!

לעילוי נשמה

להצלחה

לברכה

ב-360 ש"ה בלבד אתם יכולים
תוכלו להנציח את יקיריכם בתאריך המיוחד לכם לעילוי
המודפס ע"י המוסדות ונלמד באלפי בת

למסירת שמות יקיריכם התקשרו:

לדעת הרמב"ם מיושב הענין

ג. לכן לפי דעת הרמב"ם [שספיקא דאורייתא לחומרא מדרבנן] מתורץ יפה מאד, קודשא בריך הוא אמר טהור, ולמה? כי ספק קדם שער לבנה או להפך, זה ספיקא דאורייתא, ומן התורה מותר כי כל ספיקא רחמנא שרייה. ואילו מתיבתא דרקייעא אומרים אנחנו הולכים על פי רבנן, ורבנן גזרו שספיקא דאורייתא לחומרא, לכן זה טמא. ובזה מובן מדוע הרמב"ם פסק טמא, כי הרמב"ם לא בא לפסוק מה הדין לפני שגזרו רבנן, אלא למעשה זה טמא, אפילו שהקדוש ברוך הוא אמר טהור. שם במחלוקת בדין נגעים, זה פירוש יפה מאוד, אבל כאן במחלוקת של תפלין דרבנן תם, איך זה יתכן שהקדוש ברוך הוא סובר שהיות באמצע ואילו מתיבתא דרקייעא אומרים שזה כסדרן? איך אפשר להסביר את זה? אינני יודע. אולי על פי הקבלה אפשר לפרש.

כמו הראב"ד, ולא כמו כל הפוסקים שאומרים אחרת. והשני אומר לא, אלא "פשוט בכל התלמוד שספיקא דאורייתא לחומרא מדרבנן". עדיף שתשתקו - מי יתן החרש תחרישון ותהי לכם לחכמה" (איוב י"ג ה). איך אתה אומר "פשוט בכל התלמוד" בדבר שנחלקו בו הראשונים? (והם מעלימים עין שנחלקו בו ראשונים), פשוט להם ברוח חכמתם, ובינתם, וגאונותם, וקבלתם, ודמיונותיהם... הכל הבל וריק. קודם כל תלמוד, יש עשרים דף בטהרת הבית ח"ב (עמי רל"ו) וביב"א ח"א (חיד"ד סי' ה) שמדבר על הנושא הזה, ומדייק מכאן ומכאן. אם יש לכם קושיא, תקשו. אבל לא בצורה כזו לומר "דבר פשוט בכל התלמוד", מי אתם?! וכי כל התלמוד נמצא בכיס שלכם!?

מבצע א[י]-טבע

יד. היום שישה בתמוז לפני ארבעים וארבע שנים (תשל"ו), קרה נס גדול לעם ישראל - "מבצע אנטבה", ואנחנו כותבים "אנטבה", אבל האשכנזים כותבים "אנטבע"¹⁵. ויש לי הסבר מדוע הם כותבים ככה, כי יש גמרא בקידושין (דף ד' ע"א) שאומרת שהמלה "אין" כותבים אותה בלי יו"ד, ואם יש יו"ד יש בה רמז (ש'אין' פירושה עיין עליו), ואומרת הגמרא היכן מצינו "אין" בלי יו"ד? דכתיב "מאן בלעם הלוח עמנו" (במדבר כ"ב י"ד). וממה שכתוב "מאן" בלי יו"ד משמע שתיבת 'אין' מספיק לכתוב רק באל"ף נו"ן (אן), והיו"ד נוספת¹⁶. וא"כ גם כאן "אנטבע" פירושה - "אין טבע"! שהנס של אנטבה לא היה בדרך הטבע. ואחרי כמה חודשים מאז, אמריקה ניסתה לעשות דבר כזה, אבל לא עלה בידה והיה לה "פאשלה"... ולמה לעם ישראל אין "פאשלה"? כי הקב"ה אוהב את עם ישראל. בדור יתום כזה שאין לנו לא נביאים, ולא בעלי רוח הקודש,

15. והיה לעם זה סיפור מיוחד, לפני פסח אשתי ע"ה היתה לוקחת את הספרים וחובטת אותם - "חבטי חבטי ולא בריך" (סוכה דף מ"ד ע"ב)... כי היא אומרת שיש בזה עפרורית ואבק (בשבילם אבק זה חמץ), והיא היתה מקפידה בזה (היה חכם אחד בגירא שהיה אומר לאשתו הרבנית: אבק זה לא חמץ, ואם תמשיכי לעשות כך, אני אדביק לך אבק על כל הבית כולו...). והנה אחרי פסח, חלק מהספרים נהרסו ונבזזו ונמקו, אין מה לעשות. והייתי לוקח את זה לכורך אחד, חכם אשכנזי שעושה כריכה יפה מאד, ולא רק שעושה כריכה חדשה, אלא גם כותב על הכריכה מתי נדפס הספר הזה: "גירא תרפ"ה" "תונס שנה פלונית".

ופעם היה ספר אחד ששמו 'מקרא מפורש' של רבי שלום פלאח (הכנס אחד מסוסה שחי לפני כמהה ושלושים שנה, והיה הרב של סוסה. והספר הזה יש בו כללי הדקדוק שמתורגמים לערבית לפי השפה שם), והיה כתוב עליו "אנטבע בתונס התרנ"ד", והכוונה היא נדפס בתונס. והכורך הזה ראה שכתוב "אנטבע" חשב שהכוונה לאנטבה, ולכן הוא כתב על הכריכה: "אנטבע תרנ"ד"... כאילו היו יהודים באנטבה לפני מאה ושלושים שנה ושם הדפיסו את הספר הזה, בחיך, איזה אנטבה? יש שם יהודים בכלל?! אין שם יהודים לא אז ולא היום. אבל עכשיו לפחות יש לנו מזכרת שמי שלא יודע ערבית, חושב ש"אנטבע" זה אנטבה...

16. וכל מי שלומד את הגמרא הזאת הוא לא מבין אותה, ומדקדקים גדולים שברו את הראש להבין אותה (היה אחד, שמו רבי זלמן הענא (אולי הנו) בעל צוהר התיבה, כתב בספר יסוד הניקוד שער המלות אות ז') פירוש דחוק מאד על הגמרא). אבל אני פירשתי על פי דבר ידוע, שיש מחלוקת בין הראשונים האם הפעלים בעיקרם בעלי שתי אותיות או שלוש אותיות, שיש אומרים שהם בעלי שלוש, וככה סוברים כל חכמי ספרד. ואילו חכמי צרפת ואשכנז והמדקדקים הראשונים שהיו בספרד (כמו מנחם בן סרוק ודונש בן ברט), חשבו שהפעלים בעלי שתי אותיות. והביאו ראיה לדבריהם, למשל אם תקח את האותיות פ"ה ור"ש, תראה שיש להם כמה צירופים, פ.ר.ד - לשון הפרדה, פ.ר.ז - לשון פרוז, פ.ר.ח - לשון פריחה, פ.ר.ט - "פרט כרמך לא תלקט" (ויקרא י"ט), פ.ר.כ - לשון פורך, פ.ר.מ - לשון פורם את השמלה, פ.ר.ס - לפרוס את הלחם לשתיים, פ.ר.ע - פורע, פ.ר.ק - לפרק. והצד השווה שבהם שכולם זה אותיות פ"ר עם עוד אות, ויש הבדלים קטנים באות השלישית, אבל כולם נובעים משתי אותיות פ"ר [וענינם הפרדה]. ורבי כלפון ע"ה דעתו כמותם, וכתב את זה בספרו ברית כהונה (א"ח מערכת הז"ן אות י"ב), כי היה כתוב בסידורים: "זכור נמת עדות לא תשכח מפי זרעו", (היום אומרים "נאמת" ופעם היה כתוב "נמת"), ויש חכמים שאומרים ש"נמת" זו טעות, הרי נמת לשון שינה ותנומה, וכי הכוונה תזכור שישנת? והאבן עזרא כתב על הפסוק בישעיה (א, כ"ד) נאום האדון ה' צבאות: "האומר נם תחת נאם, הוא נם, כי לא יעלם האל"ף", מה הכוונה? שמי שבמקום לומר "פלוני נאם" יאמר "פלוני נם", כמו הפייטנים שאומרים "זכור נמת", אותו אדם הוא ישן ואין לו שכל. כי לא יעלם האל"ף - האל"ף צריכה להיות. ורבי כלפון בא ללמד זכות על אלה שאומרים זכור "נמת" ולפי דעתו אין הבדל בין "נמת" ל"נאמת", כי עיקר המלים זה שתי אותיות. והנודע ביהודה כותב (ח"א תא"ח סי' ב) שאין צורך להגיה כי מצאנו בגמרא "נומית לו" (במסכת דף קכ"ב ע"א ועוד), ובספרי (פרשת בהעלותך) "נם לו", וא"כ אפשר לומר את זה. אבל אמרו בשביל מה לומר כך, עדיף לומר "נאמת" שזו מלה בלא שום ספק, כי "נמת" יש לה גם פירוש ישנת. ולפי זה הגמרא נפלאה, כי מאן בלעם הלוח עמנו, המלה "אין" מקורה "מאן", והמלה "מאן" זה פועל "מאן" והשוורש שלה א"ן, והמ"ם היא נוספת, ויש הרבה דברים כאלה. (יש ספר "קט" הסופר" של רבי אהרן מרקוס, שכמעט כל דבר אומר שיעקר השורש של המלה הוא שתי אותיות ואחר כך התפתחה לשלוש אותיות).

לשנת התשפ"א

**ידועים דברי רבותינו:
"מידת זיכוי הרבים
היא מידה גדולה
שאין למעלה ממנה,
והרי מעלה זו יותר גדולה
מאשר ישב איש בודד
וצדיק בעולם".**

**לשמה את יקיריכם!
לשמה, לברכה או לרפואה בספר "שונה הלכות"
י נוספות ובתי אב בארץ ובעולם.**

050-4174471 | 08-6727523

ולא חכמים אמתיים, וכולנו אוכלים אחד את השני, הקב"ה אומר אני אוהב אתכם, תחזירו לי אהבה! איך נאמר בפסוק במלאכי (א' ב'): "אהבתי אתכם אמר א-ד-נ-י", "אהבתי" מתחיל באות אל"ף, וגם "אתכם" מתחיל באל"ף, וגם "אמר" ו"א-ד-נ-י" מתחילים באל"ף. א', א', א', ואתם לא יודעים להעריך.

"מה מצאו בי אבותיכם עול כי רחקו מעלי"

10. הנה השבוע הזה ברמת גן בא אחד, ותלה על החנות שלו שלט שכתוב עליו: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", וקמו עליו. מה אתם רוצים ממנו? הרי כאשר אתם עושים תמונות תועבה ברחובות, אתם אומרים שמי שיוציא אותם ישימו אותו בכלא חודשיים-שלושה, אבל אחד שכותב פסוק שבו אבותינו מסרו את עצמם לשריפה בספרד, והיו נשרפים על המוקד בשבילו¹⁷,

17. ואפילו ביאליק מכיר את זה. יש לו שיר: "אם יש את נפשך לדעת את המעין ממנו שאבו אבותיך עוז וגבורה...", ואחר כך סיים "וב'אחד' למות מות-קדושים", שאומרים "אחד" ומתים מות-קדושים. אם אתה רוצה לדעת מהיכן הכח הזה, תלך לבית המדרש

אתם רודפים אותי? אבל היום ישנה שנה איזומה לכל דבר של יהדות, מה עשתה לכם היהדות?! הרי היהדות החייתה אתכם אלפיים שנה בגלות עד שחזרתם, ככה אתם גומלים לה?! כתוב: "מה מצאו בי אבותיכם עול כי רחקו מעלי, וילכו אחר ההבל ויהבלו" (ירמיה ב' ה). והפסוק הזה "שמע ישראל" מתאים לכל האומות, לא נדבר על עובדי אלילים של פעם, כי אלה כבר יצאו מן העולם ונחשבים לאנשים "מפגרים", אבל יש לנו את הערבים שבודאי מסכימים עם הפסוק הזה, כי הם מאמינים ביחוד ה', וממילא "שמע ישראל" בשבילם זה בסדר גמור¹⁸. וגם אצל הנוצרים הוא בסדר, רק שהם מסלפים

הישן וטראה זקנים לומדים דף של גמרא בלה, והם לומדים ומעיינים ומתבוננים, כאן זו העוצמה שלנו. והוא ידע את זה, כי הוא הכיר פעם ישיבות.

18. אבא ע"ה מספר שהוא הכיר גוי בחוץ לארץ שהוא מבין קצת בתורה, ואמר לו תגיד לי למה אתם אומרים "אלוקי ישראל"? מדוע הוא רק של ישראל, וכי אתם אנוכיים? ואבא ענה לו שבזמנו לא הכירו אותו אלא היהודים בלבד, וכל העולם היה עובד אלילים, אבל לעתיד לבוא כתוב: "וגואלך קדוש ישראל אלוהי כל הארץ יקרא" (ישעיה נ"ד ה). זו

נוסח תפלה לעצירת מגיפת הקורונה

ממך ראש הישיבה הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתבטל מעלינו ומעל כל עמך ישראל בכל מקום שהם את נגיף "הקורונה" המפיל חללים בעולם ואין מושיע.

אנא ה' מנע מגפה מנחל-רזק, וכשם שעצרת המגפה בימי משה רבנו ואהרן הכהן ע"ה, כן תעצור המגפה מעלינו ומעל כל העולם, ויצאו כל בני ישראל מבתיים ומבידודיהם ברפואה שלימה ובריאות איתנה לאורך ימים

בשורה טובה לשוחרי התורה הופיע! הופיע! הופיע!

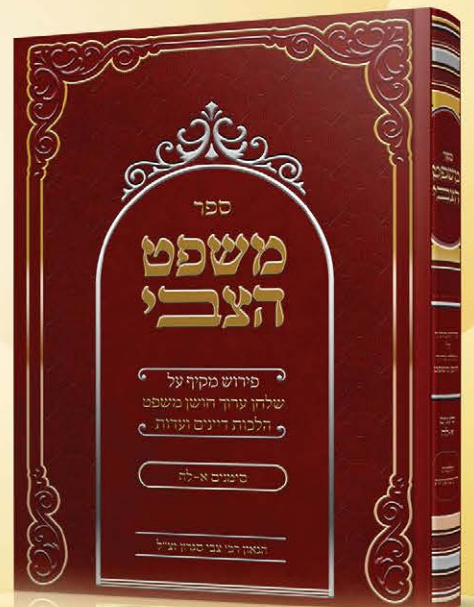
ספר משפט הצבי

ביאור מקיף על שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים ועדות

אוצר פוסקים ממאות ספרים עם חידושים אקטואלים מהגאון המחבר.

עם הסכמות מגדולי הדור הספר נחוץ לדיינים, מורי הוראה, ולומדים העוסקים בהלכות אלו.

פעולת הגאון השקדן, הדיין המצוין כמה"ר צבי סגרון זצ"ל.

ניתן להשיג ספר זה:

מכון "אורח צדיקים" שע"י מוסדות "חכמת רחמים":

מושב ברכיה | טלפון: 08-6727523

בחנות הספרים שע"י ישיבת כסא רחמים | בני ברק

משפחת סגרון: רחוב הרב צבאן 26/2 נתיבות | 054-6772352

בן המחבר הרב אברהם סגרון: לוד | טלפון: 055-9990463

לשמוע לשתוק ולסבול

יז. אדם צריך לסבול הרבה ולשתוק. כמו שאומר הרמב"ם בזמנו (באגרת תימן): **"ומשמע ודומה ומשא"** (בראשית כ"ה י"ד), ככה נחיה עם הערבים, **לשמוע לשתוק ולסבול**. "משמע" - לשמוע, "דומה" - להיות דומם. "ומשא" - לסבול²⁰. אדם צריך לדעת שאין לדבר עם החילוניים בצעקות, אלא לדבר אתם בשלל, ואם אתה רואה שהם לא רוצים לשמוע, שלא ישמעו. אבל צריך להבין, שתהיה **אמתי בנפשך**, תהיה בטוח באמת שלך. **ומי שבטוח בה, בסופו של דבר יעלה על כל ישראל**. וה' יתברך יזכנו לראות בהחזרת העטרה ליושנה, במהרה בימינו **אמן ואמן**.

הבא לביהכ"נ ללא מסכה יאמרו לו: צא החוצה

יח. **על גבאי בית הכנסת להקפיד מאד שהמתפללים יהיו רק עם מסכה, ואדם שיבוא בלי מסכה יאמרו לו: אדוני! צא החוצה**, כתוב: "ושננתם לבניך ודברת בם - ב"ם ראשי תיבות: בלי מסכה - בשבתך בביתך" - אל תבוא לבית הכנסת... בביתך תהיה בלי מסכה. בבית הכנסת רק עם מסכה. **וגם במוסדות הלימוד ובישיבות כולם צריכים להיות עם מסכה**. עד שהקב"ה יבטל את הגזירה הזאת מעל ישראל ומעל כל העולם כולו, אנחנו חייבים לשמור על הבריאות שלנו. **הקב"ה נתן לנו בריאות על מנת לשמור עליה**. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל **השומעים**, בין ששומעים עכשיו, בין ששומעים אחר כך, בין **שרואים בליון**, בין **שקוראים בבית נאמן**, הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, אורך ימים ושנות חיים. וכך יהי רצון ונאמר אמן.
20. זה לא חידוש שלו, מצאתי את זה בתרגום יהונתן בן עוזיאל.

את הפסוק ועושים בו פירוש מוזר, ה' אלוקינה ה' - שלושה - אחד. זה שגוען, והנה הטעמים הם: ה' אלוקינה, מאריך טרחה, וה' אחד. ובישעיה (מ"ד ו') כתוב **"אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים"**.

מדוע אתם יוצאים נגדו?

21. וקראתי מקרוב שבאחד הכפרים בדרום תוניסיה (שכחתי איזה כפר) היו קוראים ביום חג השבועות את עשרת הדברות בתרגום ערבי של רב סעדיה גאון (נדפס בספר אורחות חיים), והיה מגיע שיח של הערבים לשמוע את עשרת הדברות, והיה מתלהב מזה מאד, והיה אומר לראש הקהילה היהודית: "דברי אלוקים חיים אני שומע, כל כך דברים יפים ונפלאים יש לכם", אף אחד לא גינה את הפסוקים של עשרת הדברות. אבל היום לא מבינים היהודי הזה מה הוא עשה? הוא העמיד את האמונה במרכז על פתח החנות: "שמע ישראל - עם ישראל תקשיבו - ה' אלוקינה ה' אחד!". **מדוע אתם יוצאים נגדו בדורות הבאים יצא שמכם לדראון עולם, לחרפת עולם לא תשכת, למה אתם עושים את זה? יהיה רצון שה' יתן דעת ויפסיקו את המלחמות האלה שאין בהם ממש¹⁹**.

תשובה יפה מאד. אחר כך שאל אותו **למה אתם מלויים ברבית לגויים ולא מלויים ברבית ביניכם אחד לשני?** ענה לו שזה כמו הסכם בינינו היהודים, שהרי גוי שאני מלוה לו ברבית גם הוא מלוה לי ברבית, הרי הוא לא יתן לי בלי ריבית. א"כ זה הסכם בינינו בלבד. ושאל אותו עוד שאלות וכל מיני דברים, כמו **מדוע אצלנו הרמדאן תמיד הולך אחרנית, כל הזמן נסוג אחור, ואילו אצלכם תמיד פסח מגיע באביב, מה אתם עושים?** ואבא התחיל להסביר לו שיש "עיבור" וכו', א"כ אצל הערבים ואומות העולם, הפסוק "שמע ישראל" הוא בסדר גמור. פעם היה טייס אחד ישראלי באמסטרדם שנתקע באיזה בנין, והמטוס שלו נפל והוא נפטר, וכל המדינות הביאו את הדברים האחרונים שאמר קודם מותו: "שמע ישראל ה' אלוקינה ה' אחד", אבל כאן במדינת שלנו השמיטו את זה, מדוע? כי אז הייתה שרת החינוך (שרת החינוק - חונקת בני אדם...) קראו לה אלוני זכרונה לא לברכה, באמרה אסור להשמיע את זה בישראל, כי הטייס חילוני. אבל ברגע האחרון הוא אמר "שמע ישראל", מה אכפת לך?! המידות הרעות האלה לא יובילו אותנו לשום מקום. רק יובילו אותנו לשנאה וקנאה.

כסא רחמים

עמנואל סניף

מסתיימת ההרשמה

אנו מזמינים בזאת

בני תורה בעלי שאיפות גבוהות להשיג מצויינות והצלחה ולהתעלות בעבודת ה', לבוא להבחן ולהרשם ללימודים לשנה"ל הבעל"ט תשפ"א.

נותר מקומות בודדים לשנה"ל הבאה

רמה לימודית גבוהה, כמסורת הישיבה

עבודה על יראת שמים פנימית

צוות ת"ח, מקצועי, מסור ואיכפתי

חדשים מרווחים וממחזים

יחס אישי, פסטורלית וענימה

לקביעת ראיון ומבחן לרישום, ניתן להתקשר:

050-4125900 הרב אריה | 054-8463584 הרב אורי

יש להצטייד בתעודות של כיתה ז' וח'

בברכת התורה, ההנהלה

כסא רחמים

עמנואל סניף

מקובל התורה הקדושה

ישבתנו החודשה "כסא רחמים" בעיר עמנואל ת"ו אשר בה לומדים **בחורים יקרים שנפשם חשקה בתורה, בעיון ישר ואמיתי... מצווה רבה לכל מי שחפץ בלימוד ילדי-לרשום אותם לישיבה הנ"ל ובע"ה יראה מהם נחת... שיאירו את עיני ישראל בתורתם!**

המלצת וברכת של מרן רובנן שליט"א

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

מקובל התורה הקדושה

הגאון הגדול הרב שמואל אליעזר שטרן שליט"א

הגאון הגדול הרב שלמה חנה עמנואל שליט"א

אי התמונה?

גיליון 173

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

למען תספור

תקון חצות בימי בין המצרים

מ"ו בתמוז יש מנהג טוב שנשפך בדורנו, לומר "תקון חצות" בימי בין המצרים, וזה לא תקון חצות של הלילה שנאמר שאנחנו עגפים וכו', ובפרט בקיץ שהלילות קצרים וזמן חצות מאחר, אלא זה "תקון חצות" ביום, ויש זמן מאחרי הצהריים עד הערב. וקצה היה המנהג בחו"ל: כשמגיע זמן חצות אנשים סוגרים את התנאים שלהם, אם זה סנדלר או חנוני או מוכר בדים וכו', וכלם באים לבית הכנסת, פורסים מחצלת על הקרקע ויושבים ואומרים "על נהרות פבל", ואומרים "תקון רחל" בלבד. וכלם היו נזהרים בדרך הזה. המנהג הזה מובא בבאר היטב (ראה בסיומן תקנ"א אות מ') ובמגן אברהם (ראה שם ס"ק מ"ה) ובכף החיים (שם אות רכ"ב), ועוד, כי גם האשפנזים וגם הספרדים היו עושים את זה. אמנם היום נשתפח המנהג הזה, אבל אנחנו הראשונים שחדשנו אותו, ולאט לאט הישיבות הספרדיות התחילו בזה (ואיני יודע אם גם האשפנזיות) וזה דבר חשוב מאד.

בתקון חצות שבימי בין המצרים, היינו אומרים גם כן קינה אחת מהקינות של תשעה באב (ויש בספרים של תקון חצות וסליחות שנדפסו בתנ"ך וליוזרו, קינות מסוימות). בג'רבא תמיד אמרו בתקון חצות רק קינה אחת: "על היכלי אבקה יומם ולילה", וזו קינה שחבר אותה רבי יהודה עבאס, מחבר הפייט "עית שגרי רצון" [שאומרים בראש השנה לפני תקיעת שופר]. ובישיבת רבי ניסן פינסון זצ"ל [בתנ"ך], התלמידים לא ידעו את מנגינות הקינות של תשעה באב, ואבא זצ"ל שלמד בישיבה שם (בשנת תש"ב) לא היה יכול לבוא בתשעה באב לבישיבה כי זה היה רחוק, אז כל יום בתקון חצות היה קורא להם קינה אחרת. ורבי ניסן זצ"ל היה משתתף איתנו בתקון חצות, ויום אחד שמע את קינת "שאי קינה, במגנה, בת ציון ונדוד", ושאל: מי חבר את הקינה הזאת? הפלמים שלקו כל כך מרגשות! (גיליון 22 אותיות כ"ט ול' - ספר השיעור עמוד שפ"ג, וגיליון 71 אות ל"ה, וגיליון 121 אות ד').

ידע ידע

- א. רבי אליעזר ממיץ** חי בתקופת רבנו תם והיה תלמידו, וכותבים אותו בראשי תבות "הרא"ם". **אדם צריך לדעת שישי הרא"ם - רבי אליהו מזרחי**, שהיה לפני מרן [הבית יוסף] ונפטר בשנת רפ"ה, **וישי הרא"ם - רבי אליעזר ממיץ** שהיה בתקופת רבנו תם, ולא לכלכל אחד בשני. לרבי אליעזר ממיץ יש ספר "יראים" שמסדק על פי תרגום מצוות (בדפוס הראשון שאנחנו מפירים יש בו רק תס"ד מצוות ולא יותר, אבל יש ספר יראים השלם שישי בו כל הפר"ג מצוות). (גיליון 71 הערה 4).
- ב. רבי אליהו בחור** הוא חכם מדקדק אשכנזי שחי באיטליה לפני 500 שנה, והוא עבר את גיל 80, ונאפלו בניו נפטרו בחייו, והוא נפטר בשנת ש"ט. חבר ספר "התשובי" שישי בו 712 מלים מלשון חכמים, וספר "מתרגמן" שבו מביא מלים בארמית שבספר הערוך לא מביא אותם, וספר "הבחור" שישי בו כללי הדקדוק, והנודע ביהודה אמר שפדאי ללמד בספר "הבחור" כל יום חצי שעה עד שעה, והגר"א כתב על פי כללי הדקדוק, ויש לרבי אליהו בחור גם הגהות יקרות על ספר השרשים שחבר הרד"ק - **רבי דוד קמחי**. (גיליון 69 הערה 1).
- ג. רבי מנחם די לונגאנו** (הרמד"ל) היה בן דורו של מרן (חי בשנת שע"ב), והיה בעל חוש בקרת חזק מאד. והוא כתב ספר "אור תורה", ומובא כל הזמן במנחת ש"י. הרמד"ל כתב פירושים על ספר הערוך וקרא להם "מעריף", וכתב בהקדמתו: אני קראתי לו **מעריף**, אבל אני לא מאריף, כי אני לא רוצה אריכות. וקרא לספרו על ספר הלבוש "**עדי זהב**". מאיפה הביא את השם הזה? יש פסוק בשמואל ב' (פרק א' סו"ק כ"ד): "בנות ישראל אל שאול בקינה, המלבשכם שני עם עדינים, המעלה עדי זהב על לבושכן", ולכן פאן זה "עדי זהב" על ספר "הלבוש". והוא נשאר בכתב יד (ואיני יודע אם קיים היום) אבל העיתון ממנו נקמה קטעים. (גיליון 18 הערה 13 - ספר השיעור עמוד שכ"ח, וגיליון 51 הערה 30).

חיזה

הוסיף בטהרה כדי לטמא.

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שעות 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה): נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב פתרון החידה: ד"ר ללא תעודה. יש הכותבים ד"ר, וכוונתם ל"דפוס ראשון". הווכח: דוד נחום - בני ברק פתרון התמונה: תלמיד חכם גדול, רבי ישועה פראגי פיתוס, הוא היה תלמידו של האבן רבי ישועה אלמליח, שהיה תלמידו של רבי שלמה דאנה בעל שלמי תורה, ואבא אמר לי שהוא מכיר את רבי ישועה אלמליח, וגם את החכם הזה רבי פראגי פיתוס, והיה אומר שתלמידו של רבי בלי פיתוס (לשון מרן שליט"א בגיליון הקודם אות ד'). ראה שם ערך. הווכח: משפ"ח - בני ברק

הלכה נאמנה

מ"ו, שגמרן שם אומר שבימים תענית חסר לנו מאה ברכות, ולכן נוהגים להניח סליח ותפלין במנחה. אנחנו נוהגים להניח תפלין במנחה של תשעה באב, וקצה אבא זצ"ל היה עושה בחו"ל. אבל הוא היה מניח תפלין של רבנו תם, למה? כי רבנו תם **הבן איש חי** (שנה א' פרשת וירא אות כ"ג) אומר שבמנחה מתאים יותר תפלין של רבנו תם ולא של רש"י. אבל **הרב עמאר** שליט"א העיר לי שלא יכול להיות כן, שהרי כל המטרה היא להשלים מאה ברכות והרי לא מקבצים על תפלין של רבנו תם, והוא אמר לי שבמרוקו נהגו להניח תפלין של רש"י. וקצה מסתבר. לכן בכל פעם

- בתמוז וכן בכל ימי בין המצרים, ביום, ויושבים על הרצפה וקוראים "תקון חצות", תקון רחל בלבד [ללא תקון לאה]. אבל מי שלא עשה בחצות היום, יש לו זמן לקרא עד הערב, שנאמר "אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב" (ירמיה ו' ד'). ומיד אחר כך מתפללים מנחה. (גיליון 120 אות כ"א).
- נוהגים בארץ להניח תפלין במנחה בתענית.** אמנם בחוץ לארץ לא נהגנו בזה, וגם הרב (בהסכמתו לספר נהר מצרים אות א', ונדפס בשו"ת יביע אומר ח"ט חא"ח ס' פ"ט אות א') פותח שזה לא חובה, אבל המקור למנהג הזה הוא לקוח מהבית יוסף (סימן